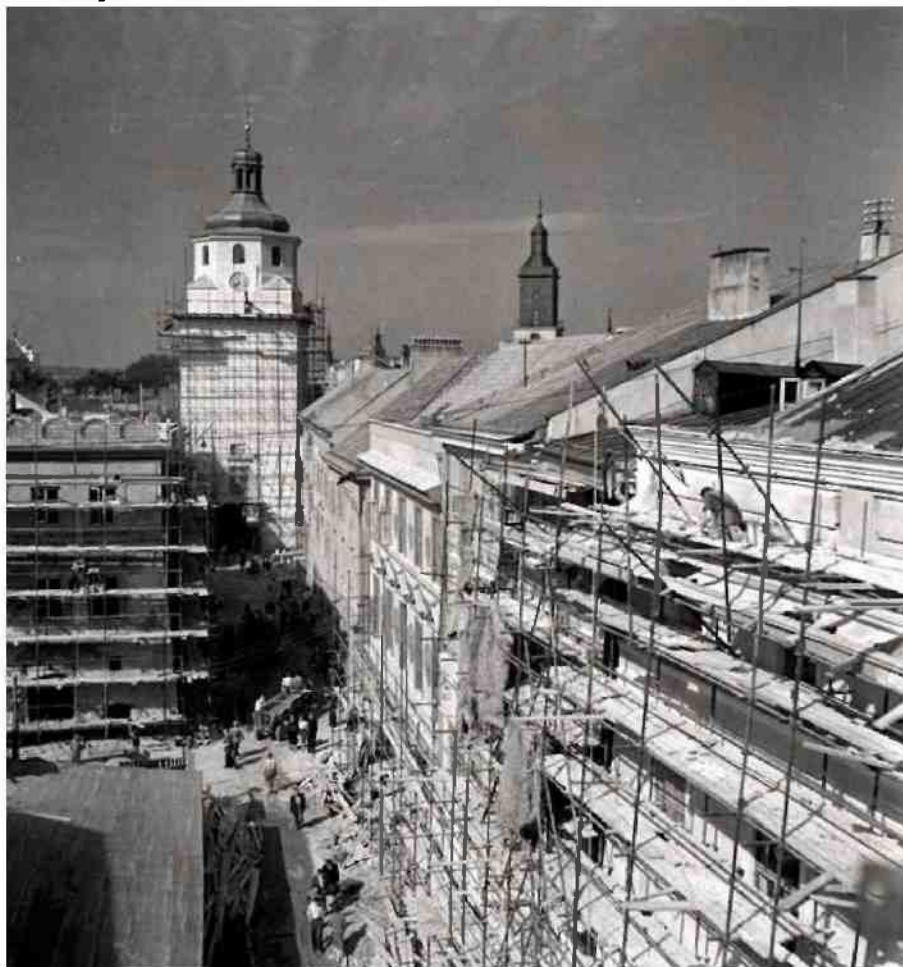

X-lecie PRL. Dla partii odnawiali całe miasto [ZOBACZ]

md 2012-12-06, ostatnia aktualizacja 2012-12-06 09:47:02.0

Korytarze z rusztowań na ul. Grodzkiej i Złotej, na nich podobno najlepsze brygady tynkarzy Warszawy, a wśród dekorujących elewacje kamienic sam Jan Cybis, współtwórca kierunku malarskiego, który zdominował polską sztukę przedwojenną - tak Lublin szykował Stare Miasto na huczne obchody X-lecia PRL-u. Ten inwestycyjny boom z lat 50. uwiecznił na zdjęciach Edward Hartwig.

Obiektyw mistrza

Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN

Ten inwestycyjny bum z lat 50 uwiecznił na zdjęciach Edward Hartwig.

Fotograf urodził się w 1909 roku w Moskwie. Jego rodzina przeniosła się z Rosji do Lublina w 1917 roku po wybuchu rewolucji. Chciał być malarzem, ale z konieczności, by utrzymać rodzinę został fotografem. Początkowo pracował u ojca, który miał w Lublinie zakład fotografii portretowej w kamienicy na rogu Krakowskiego Przedmieścia i Staszica, potem na Lubartowskiej. W latach 1935-37 wyjechał na studia do Wiednia, potem wrócił do Lublina, ale po wojnie przeniósł się do Warszawy. Zmarł w 2003 r.

X-lecie PRL. Dla partii odnawiali całe miasto [ZOBACZ]

md 2012-12-06, ostatnia aktualizacja 2012-12-06 09:47:02.0

Podaj cegłę

Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN

Tak wyglądało porządkowanie okolic zamku z gruzu w czynie społecznym.

X-lecie PRL Dla partii odnawiali całe miasto [ZOBACZ]

md 2012-12-06, ostatnia aktualizacja 2012-12-06 09:47:02.0

Bez archiwum

Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN

Prace utrudniał brak archiwum konserwatorskiego, które zostało wywiezione przez Niemców i odnalezione dopiero w niewielkiej części w 1967 r. w Opolu.

md 2012-12-06, ostatnia aktualizacja 2012-12-06 09:47:02.0

Malarze z górnej półki

Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN

- Na jednym ze zdjęć widać parę, która siedzi na rusztowaniach i maluje polichromię na kamienicy Rynek 18. To jest Jan Cybis o czym nikt nie wie. Przypuszczam, że pani obok to jego żona, ale tego nie jestem pewna. Szukałam w dziennikach Jana Cybisa śladów o pobycie w Lublinie, ale niestety nie znalazłam nic na ten temat - opowiada Joanna Zętar.

Dla tych, którzy potrzebują powtórkę z historii sztuki: Jan Cybis to malarz, współzałożyciel grupy kapistów. A kapizm lub też inaczej koloryzm to kierunek malarski, który zdominował polską sztukę w okresie międzywojennym.

X-lecie PRL. Dla partii odnawiali całe miasto [ZOBACZ]

md 2012-12-06, ostatnia aktualizacja 2012-12-06 09:47:02.0

Najlepsi tynkarze

Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN

Edwarg Hartwig dokumentował też napisy propagandowe hasła: 'Niech żyją budowniczowie nowego Lublina', 'Najlepsze brygady tynkarzy Warszawy pracują dla Lublina'.

X-lecie PRL. Dla partii odnawiali całe miasto [ZOBACZ]

md 2012-12-06, ostatnia aktualizacja 2012-12-06 09:47:02.0

Był i ciężki sprzęt

Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN

Porządkowanie ul. Podwale

X-lecie PRL. Dla partii odnawiali całe miasto [ZOBACZ]

md 2012-12-06, ostatnia aktualizacja 2012-12-06 09:47:02.0

W podwórzach śmieci

Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN

'Lubelska Starówka' to jeden z kilkunastu filmów 'Czarnej serii' polskiej szkoły dokumentu. Jej twórcy zerwali z propagandą obecną w kronice filmowej.

Reżyser 'Lubelskiej Starówki' Bohdan Kosiński, po wielkim liftingu Starego Miasta na X-lecie, zajrzał też do wnętrza kamienic. Na podwórkach sfilmował dzieci, które bawią się wśród śmieci i chodzą po rozsypujących się schodach.

X-lecie PRL. Dla partii odnawiali całe miasto [ZOBACZ]

md 2012-12-06, ostatnia aktualizacja 2012-12-06 09:47:02.0

Mimo wszystko

Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN

Pomimo ogromnej krytyki prac na X-lecie PRL trzeba przyznać, że uporządkowano wtedy główne ulice Starego Miasta.
Na zdjęciu ul. Złota.

X-lecie PRL. Dla partii odnawiali całe miasto [ZOBACZ]

md 2012-12-06, ostatnia aktualizacja 2012-12-06 09:47:02.0

Nie tylko Stare Miasto

Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN

Lifting miasta przed obchodami objął też Krakowskie Przedmieście.

X-lecie PRL. Dla partii odnawiali całe miasto [ZOBACZ]

md 2012-12-06, ostatnia aktualizacja 2012-12-06 09:47:02.0

Plac do gry w szachy

Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN

Edward Hartwig podczas pobytu w Lublinie uwiecznił też skwer do gry w szachy pod zamkiem. Dziś nie ma już po nim śladu.

X-lecie PRL. Dla partii odnawiali całe miasto [ZOBACZ]

md 2012-12-06, ostatnia aktualizacja 2012-12-06 09:47:02.0

Zlecenie w Lublinie

Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN

Edward Hartwig od czasu do czasu do Lublina jednak wracał, bo czasem miał tu do zrobienia zdjęcia na zlecenie. Tak było w 1954. r. kiedy przyjechał dokumentować renowację Starego Miasta. - Te zdjęcia prawdopodobnie nigdzie nie zostały opublikowane. Być może wydawnictwo, które zlecało te zdjęcia zmieniło plany - opowiada Joanna Zętar z Ośrodka Brama Grodzka-Teatr NN.

X-lecie PRL Dla partii odnawiali całe miasto [ZOBACZ]

md 2012-12-06, ostatnia aktualizacja 2012-12-06 09:47:02.0

Negatywy wróciły

Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN

Negatywy zdjęć wykonanych w Lublinie w 1954 r. przechowuje Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN. Dostał je kilka lat temu od córki fotografa, Ewy Hartwig-Fijałkowskiej.

X-lecie PRL Dla partii odnawiali całe miasto [ZOBACZ]

md 2012-12-06, ostatnia aktualizacja 2012-12-06 09:47:02.0

Co widać?

Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN

Na zdjęciach widać odbudowę zbombardowanego w 1939 r. fragmentu Lublina i renowację ocalałych obiektów.

Na zdjęciu ul. Grodzka.

X-lecie PRL Dla partii odnawiali całe miasto [ZOBACZ]

md 2012-12-06, ostatnia aktualizacja 2012-12-06 09:47:02.0

Garść faktów

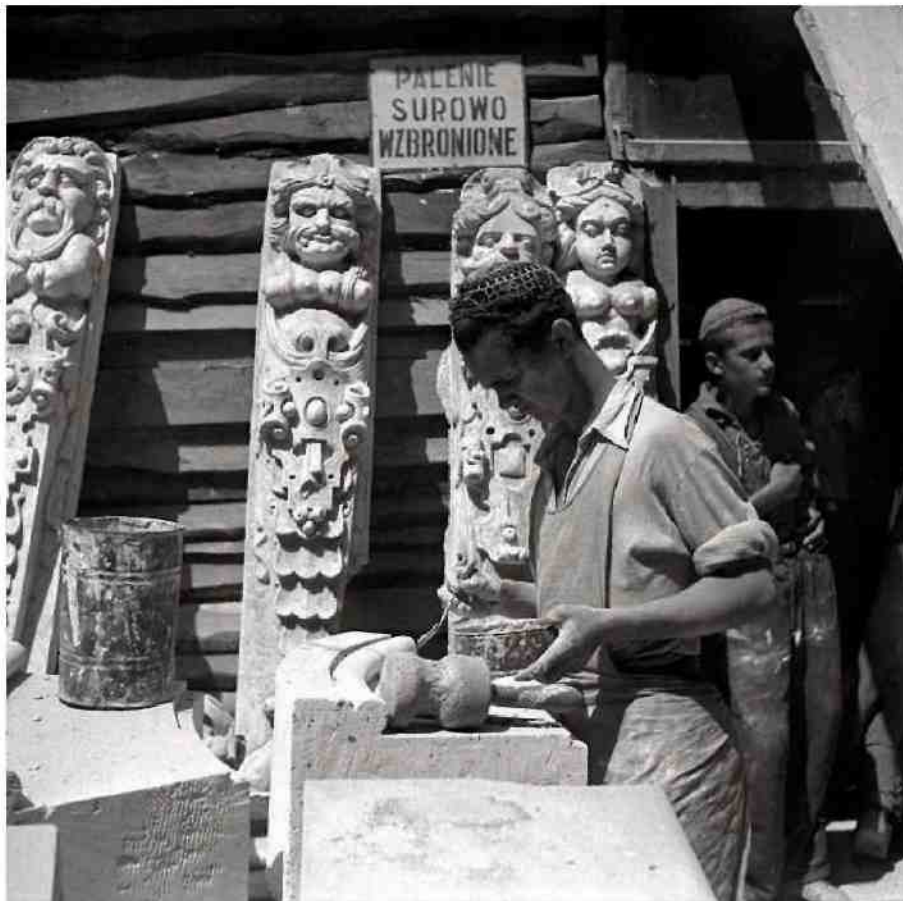

Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN

W jakim stanie było Stare Miasto? Zastępca lubelskiego wojewódzkiego konserwatora zabytków Dariusz Kopciowski w artykule 'Ochrona zabytków Lublina 1919-2000' wymienia, że w wyniku bombardowań przestała istnieć zabudowa ul. Bramowej i przyległych do niej odcinków ulic Olejnej, Szambelańskiej oraz Trybunalskiej. Do tego wypalone były kamienice przy Rynku 13-19. Na zdjęciu budowa attyki na kamienicy Sobieskich, Rynek 12.

md 2012-12-06, ostatnia aktualizacja 2012-12-06 09:47:02.0

Pracy było sporo

Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN

Dariusz Kopciowski pisze też, że największy rozmach robót związanych z odbudową Lublina, objął lata 1950-1962 kiedy to konserwatorem wojewódzkim był Henryk Gawarecki.

Wtedy m.in. odbudowywano wypalone kamienice z ul. Bramowej, Szambelańskiej, Rybnej, Trybunalskiej i Rynku, gdzie budynki od nr 16 do 20 powstały na nowo przy wykorzystaniu piwnic, murów przyziemia i ścian frontowych. Odbudowywano również kamienice przy ul. Grodzkiej 4, 23, 32/34, 36, którym przywracano kształt zbliżony do przedwojennego.

md 2012-12-06, ostatnia aktualizacja 2012-12-06 09:47:02.0

Miasto miało Iśnić

Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN

Największe nasilenie renowacji to kilka miesięcy przed lipcem 1954 roku, w związku z przypadającym jubileuszem X-lecia PRL. Remont objął wszystkie kamienice w Rynku, ul. Grodzkiej i Złotej, odbudowano także Bramę Rybną. Ale prace ograniczały się głównie do prac elewacyjnych - rekonstruowano attyki i elewacje kamienic dekorowano sgraffitami nawiązując do renesansowego sposobu zdobienia.

Na zdjęciu kamienica Klonowica, Rynek 2.

X-lecie PRL. Dla partii odnawiali całe miasto [ZOBACZ]

md 2012-12-06, ostatnia aktualizacja 2012-12-06 09:47:02.0

Porządki i zmiany

Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN

Wtedy również plac po Farze (miejsce po średniowiecznym kościele św. Michała) zamieniono w skwer z fontanną.

X-lecie PRL. Dla partii odnawiali całe miasto [ZOBACZ]

md 2012-12-06, ostatnia aktualizacja 2012-12-06 09:47:02.0

Miejsce do propagandy

Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN

W tym czasie, na gruzach wyburzonej przez hitlerowców dzielnicy żydowskiej powstał Plac Zebrań Ludowych, czyli dzisiejszy plac Zamkowy.